

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **Z.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. F. N., advokátom v B., proti povinnej **D. H.**, bývajúcej v K., o **vymoženie 345,78 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 1 Er 2401/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 12. januára 2010 sp. zn. 17 CoE 171/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením z 3. novembra 2009 č.k. 1 Er 2401/2008-73 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku ju zastavil. Rozhodnutie odôvodnil tým, že existujú dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná, pretože v predmetnej veci absentuje exekučný titul na vykonanie exekúcie. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané na základe platobného výmeru z 24. mája 2005 č. X. vydaného P., za ktorú konal správca konkurznej podstaty JUDr. T. K.. Podľa výpisu z obchodného registra zaniknutej poisťovni bolo rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 1. júla 1999 č. X. (právoplatné 17. júla 1999) tomuto subjektu zrušené povolenie na zriadenie zdravotnej poisťovne v zmysle zákona č. 273/1994 Z.z. Podľa § 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z. v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia o zrušení povolenia na zriadenie rezortnej poisťovne, táto poisťovňa vstúpila do likvidácie. Uznesením Krajského súdu v Bratislave z 20. apríla 2001 sp. zn. 7 K 70/2001 bol na majetok poisťovne vyhlásený konkurz podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších

predpisov. Správca konkurznej podstaty úpadcu v priebehu konkurzného konania vydal platobný výmer, ktorý mal byť exekučným titulom pre exekúciu prebiehajúcu v tomto konaní (pohľadávka vyplývajúca z platobného výmeru bola postúpená na oprávneného z tohto konania). Platobný výmer, ktorý mal byť exekučným titulom, nebol teda vydaný zdravotnou poisťovňou, ale správcom konkurznej podstaty úpadcu. Z ustanovení zákona č. 328/1991 Zb. pre správca konkurznej podstaty nevyplýva oprávnenie vydávať individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Pod správou majetku úpadcu totiž nemožno rozumieť výkon práv príslúchajúcich orgánu verejnej správy (zdravotnej poisťovne). Správca konkurznej podstaty má iba právo (a povinnosť) vykonať všetky procesné úkony (podať žalobu, podnet orgánu, ktorý je vo veci oprávnený rozhodnúť) v záujme uspokojenia pohľadávok úpadcu. Postavenie orgánu verejnej moci by mohlo byť správcovi konkurznej podstaty dané len právnou úpravou, ktorá by *expressis verbis* takéto oprávnenie správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnú úpravu právny poriadok neobsahuje, správca majetku konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle § 41 Exekučného poriadku. Vzhľadom na uvedené vyslovil právny názor, že platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty v predmetnej veci je nulitným aktom a takéto rozhodnutie nie je možné vykonať. Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa na neho ako by neexistoval.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie oprávneného uznesením z 12. januára 2010 sp. zn. 17 CoE 171/2009 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 O.s.p. potvrdil. V odôvodnení uznesenia uviedol, že predpokladom exekúcie je existencia rozhodnutia ako exekučného titulu. Exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu po materiálnej i formálnej stránke, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Exekučného poriadku). Okrem iných, exekúciu je možné vykonať na základe vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy, vrátane bloku na pokutu nezaplatenú na mieste (§ 41 ods. 2 písm. f/ Exekučného poriadku). Za účinnosti zákona č. 273/1994 Z.z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne, ktoré boli oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poisťného. Platobný výmer, ktorý mal byť v danej veci exekučným titulom, nebol vydaný zdravotnou poisťovňou, ale správcom konkurznej podstaty úpadcu. Správca konkurznej podstaty má pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prechádza na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb.). Pod správou majetku úpadcu v uvedenom zmysle nemožno

rozumieť výkon práv prislúchajúci orgánu verejnej moci (zdravotnej poisťovne). Rovnako ako súd prvého stupňa uviedol, že postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť správcovi konkurznej podstaty dané len právnou úpravou, ktorá by *expressis verbis* takéto oprávnenie správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnú úpravu právny poriadok neobsahuje, správca majetku konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. apríla 2009 sp. zn. 3 M Cdo 20/2008. Na platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty je potrebné hľadieť ako na nulitný akt, a preto absentuje exekučný titul pre vykonanie exekúcie. Z uvedeného dôvodu považoval výkon rozhodnutia za neprípustný.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a prvostupňového súdu a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. K odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci, keď súdy oboch nižších stupňov nesprávne kvalifikovali platobný výmer (exekučný titul) ako nulitný akt. V dôsledku toho bolo exekučné konanie zastavené, napriek tomu, že podmienky na takýto postup súdov neboli splnené. Dovolateľ (oprávnený) tak nemá možnosť realizovať svoje právo, t.j. zákonom stanoveným postupom vymáhať pohľadávku. Uviedol, že ako správca konkurznej podstaty mal pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prešiel na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb.). Súd mal prioritne aplikovať zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní. Ďalej vychádzal z toho, že nedostatok „oprávnenia“ správneho orgánu vydať rozhodnutie je dôvodom na jeho zrušenie podľa § 250j ods. 3 O.s.p. Tento nedostatok možno odstrániť len v konaní podľa piatej časti O.s.p. Správne súdnictvo. Absenciu takéhoto oprávnenia neprináležalo skúmať súdu v exekučnom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20 Cdo 2588/2007, uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2000/2007, tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 415/2008). K výkladu nulity právneho aktu nie je možné pristupovať rozširujúcim spôsobom, jej dôvody treba vykladať reštriktívne. Pri nulitnom akte musí ísť o bezpochyby jednoznačné, zjavné a hrubé porušenie zákona alebo procesných princípov. Dovolateľ považuje platobný výmer vydaný v rámci právomoci zverenej správcovi konkurznej podstaty za platný akt.

Povinná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že správcu konkurznej podstaty požiadala o nový výpočet poistného, pretože ním určené poistné nezodpovedalo skutočnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Pokiaľ bolo napadnuté rozhodnutie vydané v tejto procesnej forme, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdному dvoru Európskych spoločenstiev [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním je v danom prípade napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a o zastavení exekúcie. Takéto rozhodnutie nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení v zmysle § 239 ods. 1, 2 O.s.p., prípustnosť dovolania preto z § 239 O.s.p. nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd v zmysle § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté vadou vymenovanou v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal

spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí. Vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal, tieto nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

So zreteľom na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či v prejednávanej veci nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Oprávnený túto vadu videl v zastavení exekúcie v dôsledku nesprávneho záveru o nulitnosti exekučného titulu vychádzajúc z toho, že správca konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne nebol oprávnený vydať platobný výmer (exekučný titul).

Otázka, či správca konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne bol alebo nebol oprávnený vydať platobný výmer, je námietkou smerujúcou k materiálnej (ne)vykonateľnosti (neexistencie) exekučného titulu. Exekučný súd je vždy povinný skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie je skutočne exekučným titulom v zmysle Exekučného poriadku, najmä či bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie. Exekučný súd je povinný skúmať túto podmienku ex officio, a to už pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, prípadne neskôr počas celého exekučného konania. V prípade zistenia nedostatku materiálnej vykonateľnosti je povinný exekúciu aj bez návrhu zastaviť (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. septembra 2010 sp. zn. 5 Cdo 109/2010, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. januára 2011 sp. zn. 5 Cdo 111/2010).

S poukazom na § 34 zákona č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní, možno mať za to, že pohľadávky zrušenej zdravotnej poisťovne na poisťnom a poplatku z omeškania prechádzajú

zo zákona na V., prípadne na inú zdravotnú poisťovňu, ktorá prevzala poistencov. Tieto pohľadávky preto nie sú súčasťou konkurznej podstaty zrušenej zdravotnej poisťovne. Napokon je vhodné dodať, že v zmysle § 84 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov, prešli najneskôr 1. októbra 2005 všetky neskončené konania o určenie výšky poistného a súvisiacich nárokov zo všetkých existujúcich poisťovní na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

V dôsledku zrušenia povolenia na zriadenie zdravotnej poisťovne (ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. júla 1999) sa P. zo zákona dostala do likvidácie (§ 34 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z.z.). Následne rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave z 20. apríla 2001 sp. zn. 7 K 70/2001 bol podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov na majetok poisťovne vyhlásený konkurz. Správca konkurznej podstaty úpadcu v priebehu konkurzného konania vydal platobný výmer z 24. mája 2005 č. X.. Toto rozhodnutie malo byť exekučným titulom pre exekúciu prebiehajúcu v tomto konaní.

Predpokladom exekúcie je existencia rozhodnutia (okrem ak sa exekúcia vykonáva na základe vykonateľnej notárskej zápisnice). O aké rozhodnutie sa musí jednať podrobnejšie upravujú ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Vo všeobecnosti exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Exekučného poriadku). Ustanovenie § 41 ods. 2 Exekučného poriadku taxatívne vymenúva, na podklade akých rozhodnutí je možné vykonať exekúciu. Okrem iných, exekúciu je možné vykonať na základe vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy vrátane blokov na pokutu nezaplatenú na mieste (§ 41 ods. 2 písm. f/ Exekučného poriadku). Za účinnosti zákona č. 273/1994 Z.z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne. Preto boli v zmysle § 19 ods. 2 a 3 uvedeného zákona oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poistného. Na uvedené konanie sa v zmysle § 58 zákona č. 273/1994 Z.z. vzťahovali predpisy o správnom konaní, pričom právoplatné rozhodnutie bolo preskúmateľné súdom. Platobný výmer, ktorý mal byť v posudzovanej veci exekučným titulom, nebol vydaný zdravotnou poisťovňou ale správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorý bol poverený spravovať majetok zdravotnej poisťovne.

Pod majetkom úpadcu treba rozumieť aj pohľadávky úpadcu, ktoré existovali v čase vyhlásenia konkurzu na jeho majetok. Z toho vyplýva, že správca konkurznej podstaty má pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prechádza na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom podstaty (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Z ustanovení uvedeného zákona však nevyplýva oprávnenie vydávať akty aplikácie práva – individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Pod správou majetku úpadcu vo vyššie uvedenom zmysle preto nemožno rozumieť výkon práv prislúchajúci orgánu verejnej moci (zdravotnej poisťovne) vrátane schopnosti vydávať individuálne akty aplikácie práva. Správca konkurznej podstaty bez ďalšieho nenadobúda postavenie orgánu verejnej správy s rozhodovacou právomocou (s právomocou vydávať akty aplikácie práva), má iba právo (a povinnosť) vykonať všetky nevyhnutné a potrebné právne úkony (napr. podať žalobu, opravné prostriedky a iné) v záujme uspokojenia pohľadávok úpadcu. Postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť správcovi konkurznej podstaty dané len právnou úpravou, ktorá by *expressis verbis* takúto právomoc (oprávnenie) správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnou úpravou právny poriadok neobsahuje, správca majetku konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle ustanovení § 41 Exekučného poriadku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. apríla 2009 sp. zn. 3 M Cdo 20/2008).

V tomto smere je potrebné uviesť to, že predmetné pohľadávky (na nezaplatenom poistnom) zrušenej poisťovne nepatrili do konkurznej podstaty, pretože v zmysle § 34 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z.z. prešli na V., prípadne na inú zdravotnú poisťovňu. Správca ani úpadca nemal vecný dôvod tieto pohľadávky (patriace inému subjektu ako úpadcovi) vymáhať a predpisovať. Právo predpísať poistné zo zrušenej poisťovne na správcu konkurznej podstaty by tak musel pripustiť zákon, t.j. vymáhať dlžné poistné v postavení orgánu verejnej moci uskutočňujúceho výkon rozhodnutia voči tretím osobám. To ale z právnej úpravy nevyplýva. Predpokladom pre vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a následné vydanie upovedomenia o začatí exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia, pričom sa musí jednať o rozhodnutie vykonateľné po materiálnej aj formálnej stránke. Iba vykonateľné rozhodnutie totiž umožňuje v exekučnom konaní vynútiť plnenie. Súd sa pri skúmaní toho, či rozhodnutie je vykonateľné zaoberá predovšetkým tým, či sa jedná o rozhodnutie, ktoré možno vykonať podľa Exekučného poriadku, a či rozhodnutie je vykonateľné po formálnej ako aj po materiálnej stránke. Ide pritom o predpoklady, ku ktorým

súd prihliada z úradnej povinnosti. Súčasťou týchto predpokladov je, že exekučný titul bol vydaný orgánom vybaveným právomocou na vydanie takéhoto rozhodnutia. Ak takáto právomoc chýba, ide o právny akt nulitný, pri ktorom sa pre účely exekučného konania neuplatňuje princíp jeho správnosti ale naopak, má to za následok, že takéto rozhodnutie nie je možné vykonať. Nie je totiž aktom verejnej moci (aktom aplikácie práva). Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa na neho akoby neexistoval.

Vzhľadom na vyššie uvedené, treba aj na vydanie platobného výmeru správcom konkurznej podstaty v danej veci hľadiť ako na nulitný akt. Toho dôsledkom je, že v danej veci absentuje exekučný titul pre vykonanie exekúcie. Pokiaľ ide o právne dôsledky nulitného aktu dovolací súd dáva do pozornosti zaužívanú rozhodovaciu prax vychádzajúcu z rozhodnutí uverejnených v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 56/1995, č. 70/1998, č. 72/1998, pričom do osobitnej pozornosti dáva rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené pod č. 58/1997, ktoré *expressis verbis* vyslovilo záver, že výkon rozhodnutia je neprípustný, ak je „exekučný titul“ nulitným právnym aktom. Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov trpelo vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania oprávneného nemožno vyvodiť z § 237 O.s.p., ani z § 239 O.s.p., dovolací súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, ktoré nemožno napadnúť týmto opravným prostriedkom. So zreteľom na dôvod, pre ktorý dovolanie odmietol, nezaoberal sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutého uznesenia.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania voči oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Martin V l a d i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová